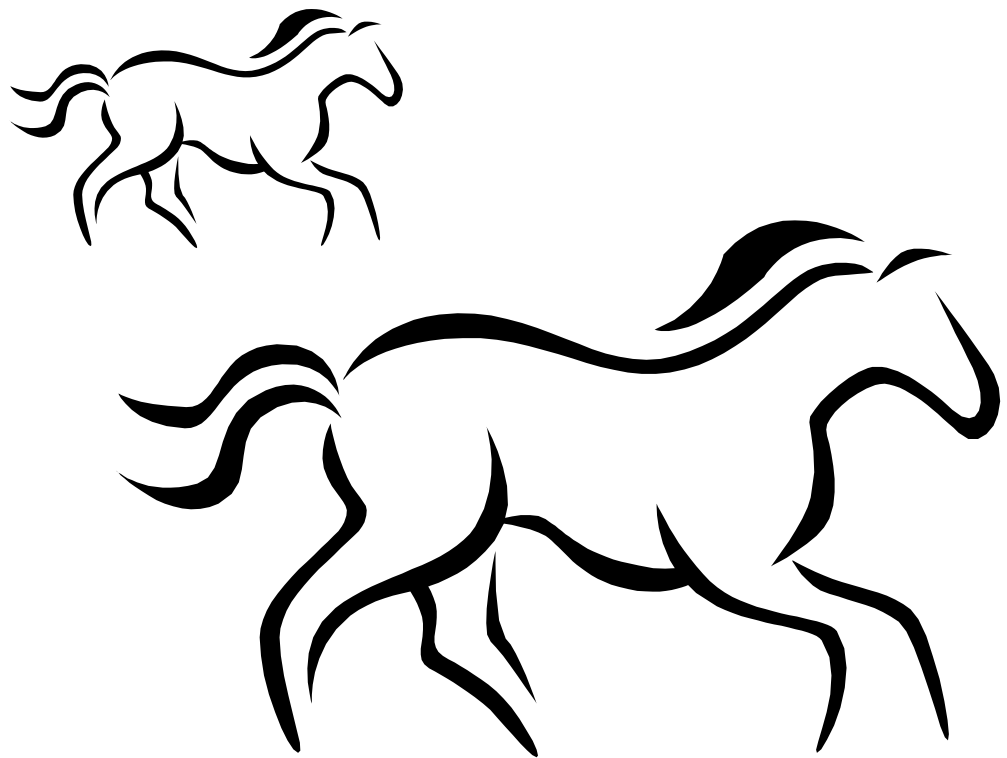

YMPÄRISTÖOHJE HEVOSTALLEILLE

Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Tuusula

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	3
LAINSÄÄDÄNNÖLLISET LÄHTÖKOHDAT	3
LUPA- JA ILMOITUSVELVOLLISUUDET	4
HEVOSTALLIN JA LANTALAN SIJOITTAMINEN	5
LANNAN VARASTOINTI	6
LANNAN KÄSITTELY	7
HEVOSTEN ULKOILU-, HARJOITTELU- JA LAIDUNALUEET	8
TALLIN JÄTEVEDET, JÄTEHUOLTO JA HEVOSTEN HAUTAAMINEN	9
HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ JA LÄHTEET	10
LISÄTIETOJA	11

JOHDANTO

Hevosten pito ja niihin liittyvä harraste- ja kilpailutoiminta on lisääntynyt viime vuosina voimakkaasti. Tallien kokonaismäärästä noin puolet arvellaan olevan pieniä, alle kolmen hevosen talleja. Ympäristönsuojelulain mukaan toiminnanharjoittajan eli tässä tapauksessa tallinpitäjän tulee olla riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista ja -riskeistä sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Tämä **selvilläolovelvollisuus** koskee kaikkia talleja riippumatta siitä, onko tallilla hevosia vähän vai paljon.

Ympäristöohje hevestalleille on tiivis tietopaketti niistä ympäristönsuojeluasioista, jotka tallinpitäjien ja hevosten omistajien tulee huomioida toiminnassaan. Ympäristöasioiden lisäksi tässä ohjeessa käsitellään lyhyesti joitakin tärkeimpiä eläin- ja terveydensuojelun sekä rakennusvalvonnan asioita. Tutustumisen arvoinen on myös ympäristöministeriön julkaisema Hevostallien ympäristönsuojeluohje (121/2003), jossa ympäristön- ja eläinsuojelun asioita ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin.

LAINSÄÄDÄNNÖLLISET LÄHTÖKOHDAT

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) ja **-asetus** (169/2000) tähtäävät ympäristön pilaantumisen ehkäisyyn. Ympäristönsuojelulain mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa periaatteina ovat mm. haittojen ennaltaehkäisy sekä varovaisuuden ja huolellisuuden noudattaminen. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittaja on vastuussa niin vaikutuksien ennaltaehkäisystä kuin seurauksista. Valtioneuvosto on antanut ympäristönsuojelulain nojalla ns. **nitraattiasetuksen** eli valtioneuvoston asetuksen maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (931/2000). Asetusta sovelletaan esimerkiksi lannan varastointiin ja käsittelyyn hevosilla.

Kunnat voivat ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi antaa ympäristönsuojelulain nojalla alueellisista oloista johtuvia **ympäristönsuojelumääräyksiä**. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toimialueella kyseiset määräykset on tällä hetkellä annettu Keravalla ja Mäntsälässä. Keravan ympäristönsuojelumääräysten mukaan lannan varastointitila tulee sijoittaa riittävän etäälle lähimmästä naapurirakennuksesta, kaivosta ja pihatilasta. Mäntsälän määräyksissä ei ole erillisiä vaatimuksia tallitoimintaan liittyen.

Tallin käyttöönottoon ja toiminnan aloittamiseen olennaisesti vaikuttava laki on **maankäyttö- ja rakennuslaki** (132/1999), joka säätelee mm. rakennuslupatarvetta. Maankäyttö- ja rakennuslain nojalla kunnat ovat antaneet rakentamista ohjaavia määräyksiä eli paikkakuntaakohtaisen **rakennusjärjestyksen**. Mäntsälän ja Tuusulan rakennusjärjestyksessä on kirjattu erillisiä määräyksiä eläinsuojien ja lantalan osalta. Näihin määräyksiin palataan tässä ohjeessa hieman jäljempänä.

Muita hevostoimintaakin koskevia lakeja ovat mm. **lannoitevalmistelaki** (539/2006), jota sovelletaan esimerkiksi silloin, kun lannasta valmistetaan kompostituotetta myyntiin ja **jätelaki** (1072/1993), jonka nojalla on annettu paikallisia **jätehuoltomääräyksiä**. Näiden lisäksi tallitoiminnassa on huomioitava myös eläin- ja terveydensuojelulainsäädäntö kuten **eläinsuojelulaki** (247/1996) sekä **terveydensuojelulaki** (763/1994). Terveysuojelulain nojalla Keravalla on annettu **terveydensuojelujärjestys**, jossa määrätään mm. eläintenpidon ilmoitusvelvollisuudesta sekä eläinsuojien ja -aitausten puhtaanapidosta.

LUPA- JA ILMOITUSVELVOLLISUUDET

Rakennuslupa

Uusi eläinsuoja ja rakennuksen olennainen käyttötarkoituksen muutos (esim. lato muutetaan hevostalliksi) tarvitsevat aina rakennusluvan. Myös vanhan navetan muutos hevostalliksi saattaa tarvita luvan. Ratsastuskenttien, autopaikkojen tai lantalan rakentaminen sekä eläinsuojiin tehtävät sisätilamuutokset voivat puolestaan tarvita toimenpide- tai rakennusluvan. Paikallinen rakennusvalvontaviranomainen ratkaisee, tarvitaanko ennen rakennusluvan myöntämistä lisäksi muita lupia kuten poikkeamispäätöstä tai suunnittelutarveratkaisua. Tallitoimintaa aloittelevien tai vanhaa toimintaa merkittävästi laajentavien on syytä olla yhteydessä tallin sijaintikunnan rakennusvalvontaviranomaisiin hyvissä ajoin ennen toimenpiteitä.

Ympäristölupa

Ympäristönsuojelulaki edellyttää, että ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla tulee olla ympäristölupa. Hevostalli tarvitsee ympäristöluvan, mikäli se on tarkoitettu vähintään 60 hevoselle tai ponille. Lupatarpeeseen vaikuttavat myös muut tilalla pidettävät eläimet. Talli voi olla luvanvarainen myös, jos siitä aiheutuu kohtuutonta haittaa naapureille tai, jos se sijaitsee tai sijoitetaan pohjavesialueelle. Ympäristölupa haetaan Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnalta. Mikäli tallissa on yli 200 hevosta, käsittelee luvan valtion ympäristölupaviranomainen.

Valvontailmoitus

Kun nitraattiasetuksen edellyttämästä lannan varastointitilavuudesta poiketaan tai lantaa varastoidaan patterissa, tulee tallinpitäjän tehdä asiasta ns. valvontailmoitus Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen. Lannan varastointitilavuudesta poikkeamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa tiivispohjaista lantala ei ole ja lantaa luovutetaan muualle tai lantala on eläinmäärään nähden pienempi kuin määräykset edellyttävät. Valvontailmoituslomake löytyy esimerkiksi valtion ympäristöhallinnon verkkosivuilta osoitteesta www.ymparisto.fi. Lisätietoja valvontailmoituksen tekemisestä saa Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksesta.

Ilmoitus terveydensuojeluviranomaiselle

Asemakaavoitetuilla alueilla eläinten pidosta tai aitausten sijoittamisesta taikka käyttöön otosta on tehtävä hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen. Keravalle sijoittuvien tallien on

tehtävä ilmoitus koko kaupungin alueella, ei siis pelkästään asemakaava-alueella. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä sellaisesta toiminnasta, johon tulee hakea ympäristölupa. Lisätietoja ilmoituksen tekemisestä saa Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen terveystarkastajilta.

Ilmoitus aluehallintovirastolle

Ammattimaisesta tai muutoin laajamittaisesta hevosten pidosta on ilmoitettava kirjallisesti Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Ilmoitusvelvollista toimintaa ovat esimerkiksi hevosten kasvattaminen tai vuokraaminen, niiden ottaminen säilytettäväksi, hoidettavaksi, valmennettavaksi tai koulutettavaksi sekä opetuksen antaminen niiden käytössä ja käsittelyssä. Ilmoitus tehdään, jos täysikasvuisia hevosia on yhteensä vähintään kuusi. Lisätietoja ilmoituksen tekemisestä voi kysyä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen eläinlääkäreiltä.

HEVOSTALLIN JA LANTALAN SIOITTAMINEN

Hevostallin ja lantalan sijoittamispaikkaa mietittäessä on hyvä huomioida toiminnan aiheuttamat riskit lähistöllä oleville pohjavesialueille, vesistöille, erityisille luonnonarvoille tai naapureille. Pohjavesialueilla kotieläinsuojaa ei saa perustaa siten, että siitä voi aiheutua pohjaveden pilaantumisvaara. Uusien tallien perustamista tai vanhan laajentamista tuleekin pohjavesialueilla välttää.

Eläinsuojia koskevat määräykset

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toimialueen paikkakunnista Mäntsälän ja Tuusulan rakennusjärjestyksissä on annettu erillisiä määräyksiä eläinsuojiin liittyen. Lisätietoja näistä määräyksistä voi kysyä kyseisen kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta.

Mäntsälä ja Tuusula:

- Alle 2 hehtaarin alueelle ei saa sijoittaa hevostallia tai muuta vastaavaa eläinsuojaa tai maneesia.
- Muun kuin elinkeinon harjoittamiseen käytettävän enintään 100 k-m²:n suuruisen hevostallin (1-3 hevosta tai ponia) saa rakentaa vähintään 2 hehtaarin suuruiselle rakennuspaikalle. Useamman hevosen tai ponin tallitoimintaan liittyvästä rakentamisesta päätetään tapauskohtaisesti.
- Tallin tai lantalan vähimmäisetäisyys naapurin rajasta tulee olla 50 metriä, ellei naapuri anna kirjallista suostumustaan rakentaa lähemmäksi rajaa.

Mäntsälä:

- Tallin ja lantalan etäisyys naapurin asuinrakennuksesta tai siihen liittyvästä oleskelupihasta on aina oltava vähintään 50 metriä.
- Rakennuspaikalla tulee osoittaa riittävät ulkotarha- ja laidunalueet, jotka tulee sijoittaa riittävän etäälle naapurin rajasta, avo-ojista, vesistöistä, pohjavesialueesta sekä kiinteistön omasta ja naapureiden kaivoista.

LANNAN VARASTOINTI

Lantala

Lannan varastointitila tulee mitoittaa nitraattiasetuksen mukaisesti. Lantala on riittävän tilava silloin, kun se on mitoitettu 12 kuukauden aikana kertyvälle laskennalliselle lantamäärälle. Tästä voidaan vähentää samana laidunkautena hevosten laidunnuksen yhteydessä laitumelle jäävän lannan määrä. Varastointitilan mitoituksessa huomioidaan myös viljelijöiden yhteiset varastot, asianmukaiset suppeat jaloittelualueet ja pihattotyypiset kuivikepohjat. Lannan varastointitilan tulee olla **tiivispohjainen**, eikä lantalan tyhjennyksen ja lannan siirron aikana saa tapahtua valumia ympäristöön.

Hevoselta kertyvä laskennallinen lantamäärä on vuodessa 12 m³ ja ponilta 8 m³. Mikäli laidunnuskauden pituus on 4 kk, on hevosen lannan vuosittainen tilantarve 8 m³ ja ponin 5 m³. Jos eläimet ovat yöt sisällä, vähennyksestä otetaan huomioon vain puolet. Islanninhevosten ja muiden pienikokoisten hevosten lannan tilantarve voidaan arvioida ponien laskennallisen lantamäärän mukaan.

Avolantala tulee mitoittaa siten, ettei lanta nesteineen valu lantalan ulkopuolelle. Tätä silmällä pitäen lantalan reunat tulee tehdä vähintään 0,5 m korkeiksi. Myös ajoluiskan tulee olla vähintään 0,5 m korkuinen. Ulkopuolella tulee olla kuiva ja kovapohjainen ajoluiska sekä kuormauslaatta, ja sadeveden valuminen suoraan katolta lantalaan tulee estää esim. räystäällä. Avolantalalan etäisyydeksi rakennuksen ulkoseinästä suositellaan vähintään 1,2 m ja lantalan reunakorkeudeksi tällä sivulla vähintään 1 m. Näkösuojana toimivan avolantalalan reunojen korkeus tulisi olla vähintään 1,5 m.

Katetun kuivalantalalan pitää olla hyvin tuulettuva, mitä silmällä pitäen sen ulkovaipan tulisi olla harva tai aukollinen. Käytännöllisistä syistä katetun lantalan betonireunojen pitää olla korkeudeltaan vähintään 1,5 m. Ajoluiskan korkeus tulee katetuissa kiinteän lannan varastoissa olla vähintään 0,2 m. Myös katetuissa lantaloissa tulee olla ulkopuolella kuormauslaatta ja ajoluiska.

Tallit ilman lantala

Lantalan tarpeesta voidaan poiketa, mikäli talli luovuttaa lantaa sopimusperusteisesti sellaiselle taholle, joka voi vastaanottaa lantaa **ympärivuotisesti** eli myös lannanlevityskiellon aikana. Lannanluovutus pelkästään toiselle viljelijälle välittömään hyötykäyttöön (peltolevitykseen) ei tässä tapauksessa ole riittävä tapa poiketa lantalan tarpeesta, vaan lannan vastaanottajan tulee olla joko:

- toinen viljelijä, puutarhayrittäjä tai kotieläintila, jolla on riittävän tilava ja tiivispohjainen lantala tai
- ympäristöluvanvarainen hyödyntäjä eli taho, jolla ympäristönsuojelulain 28 §:n nojalla myönnetty lupa sallii hevosenlannan vastaanoton ja jatkojalostuksen

Lanta on varastoitava tallilla ennen luovutusta **tiivillä alustalla** (esim. siirtolavalla), joka on katoksessa tai sateella peitettävissä. Lantaa ei saa edes pienillä hevosmäärillä varastoida pelkästään maapohjalla.

Lannan luovutus

Tapauksissa, joissa lannan luovutus korvaa osittain tai kokonaan lantalan tarpeen, tulee asiasta tehdä Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen **valvontailmoitus**. Kaikenlaisesta lannan luovutuksesta tulee lisäksi aina olla pidempiaikaiset, mieluiten toistaiseksi voimassa olevat **kirjalliset sopimukset**. Sopimukseen tulee kirjata ainakin vuodessa luovutettavan lannan määrä ja sopimuksen voimassaoloaika. Sopimuksen tulee olla molempien osapuolten allekirjoittama. Sopimus toimitetaan Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen valvontailmoituksen mukana.

LANNAN KÄSITTELY

Lannan levittäminen

Lanta voidaan levittää joko oman tai toisen viljelijän pellolle nitraattiasetuksen edellyttämällä tavalla. Lanta suositellaan levitettävän ensisijaisesti keväällä. **Lantaa ei saa levittää lannanlevityskiellon aikana 15.10.—15.4.**, eikä nurmikasvuston pintaan 15.9. jälkeen. Syksyllä kuivikelannan enimmäiskäyttömäärä on 30 tn/ha. Typpilannoitus on kielletty 5 metriä lähempänä vesistöä, mutta suositus on, että vesistöjen, rantojen ja valtaojien väliin jätettäisiin vähintään 10 metrin levyinen suojavyöhyke, joille lantaa ei levitetä. Talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärille tulisi jättää vähintään 30–100 metrin levyinen suojavyöhyke käsittelemättä kotieläinten lannalla.

Lannan patterivarasto

Lantapatterilla tarkoitetaan lannan varastointia aumassa eli ns. patterissa peltolohkolla, jolle lanta tullaan patterista levittämään. Kaikenlainen muu lannan varastointi maapohjalla ilman tiiviitä pohjarakenteita on kiellettyä. Patterointi on aina tapahduttava nitraattiasetuksen mukaisesti ja se on mahdollista vain **poikkeustapauksissa** kuten hygieenisistä tai työteknisistä syistä kuten kelirikon tai pellon kaukaisen sijainnin takia. **Patterivarasto ei siis voi korvata lantala**. Patteroinnista on aina tehtävä valvontailmoitus Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen hyvissä ajoin ennen patterin perustamista. Patterivarastoinnissa tulee huomioida mm. seuraavat asiat:

- Patterista ei saa aiheutua vesien pilaantumisen vaaraa, eikä patteria saa sijoittaa tulvanalaisille alueille taikka pohjavesialueelle.
- Lannan kuormaaminen kotieläinsuojasta ajoneuvoon tulee tapahtua tiivispohjaisella alustalla. Lastauspaikka tulisi kattaa jatkuvatoimisessa kuormauksessa. Katteena voidaan käyttää myös kevytpeitettä.
- Lantapatteri sijoitetaan tasaisen peltolohkon keskelle tai loivasti kaltevalle pellolle lähelle pellon yläreunaa. Patterin etäisyys lähimmästä talousvesikaivosta, vesistöstä tai valtaojasta tulee olla vähintään 100 m ja ojasta 5 m.
- Patterin pohjalla on oltava vähintään 15 cm muta- tai turvekerros ravinnevalumiin talteenottamiseksi. Lisäksi patteri on peitettävä vähintään 10 cm paksuisella turve- tai muulla vastaavalla suojakerroksella taikka peitteellä.

- Patterointi tulee tapahtua yhdessä tai muutamassa suuremmassa aumassa siten, että yhteen patteriin sijoitetaan vähintään yhden peltohehtaarin tarvitsema lantamäärä. Varastoiminen erillisissä kasoissa pitkin peltoa on lannan levitystä.
- Syksyllä tehty patteri levitetään seuraavana keväänä sulaan maahan. Luonnonmukaisessa viljelyssä pellolle patteriin tehty lantakomposti tulee levittää maahan seuraavan kasvukauden aikana. Kun tämä ei ole mahdollista, tulee pellolle tehty komposti peittää sateenpitävällä katteella ja levittää viimeistään seuraavana keväänä.
- Lantapatterin vuosittaista paikkaa tulee vaihdella.

Lannan typpianalyysi

Lannasta tehtävän typpianalyysin avulla selvitetään peltoon levitettävän typpilannoitteen määrää. **Typpianalyysin tekeminen koskee kaikkia kotieläintiloja, joilla lantaa muodostuu yli 20 m³ vuodessa.** Lannanluovutus-tilanteessa ensisijainen vastuu typpianalyysin tekemisestä on lannan luovuttajalla. Typpianalyysi on tehtävä viiden vuoden välein viimeistään vuonna 1998 tehdyn analyysin jälkeen. Lannasta määritetään sekä kokonais- että liukoinen typpi. Viljelijän on pidettävä kirjaa peltojen lannoitukseen käytetyistä typpilannoitemääristä ja satotasoista.

HEVOSTEN ULKOILU-, HARJOITTELU- JA LAIDUNALUEET

Ulkoilu- ja harjoittelualueet

Hevosten jaloitellessa ympärivuotisesti on vaarana erityisesti kasvipeitteettömillä alueilla, että ravinteita huuhtoutuu vesiin sade- ja sulamisvesien mukana. Tämän takia ulkoilu- ja harjoittelualueilta **lanta tulee poistaa lantalaan säännöllisesti**, Keravalla vähintään kerran kuukaudessa. Vesien pilaantumista voidaan ehkäistä myös rakentamalla ulkoilualueet asianmukaisesti sekä uusimalla niiden pintamaa ajoittain. Luokitelluille pohjavesialueille ei tulisi perustaa ulkoilu- tai harjoittelualueita. Myöskään viettäville rinteille ulkoilualueiden perustamista ei suositella, ellei vesistön reunaan voida jättää riittävää suojavyöhykettä.

Laitumet

Riittävä laidunkierto ja laitumien hoito pitävät laitumet hyvässä kunnossa ja vähentävät ravinnehuuhtoumia. **Rantalaitumilla hevosten pääsy veteen tulee estää viimeistään vesirajassa.** Vain siinä tapauksessa, että laiduntamisella on luonnonsuojelullisesti merkitystä ja tila saa siksi EU-tukea, eläinten pääsy veteen voidaan hyväksyä. Laiduntamista tulee välttää I- ja II-luokan pohjavesialueilla. Jos hevoset ulkoilevat talviaikana laitumella, katsotaan laidun ulkoilualueeksi, koska hevosille toimitetaan sinne lisäravintoa. Ulkoilualueilta lanta tulee korjata pois säännöllisesti, ja niitä koskevat tiukemmat suojaetäisyys-suositukset kuin laitumia.

Yleiset suojaetäisyys-suositukset

Kaikenlaisten haittojen ehkäisemiseksi tallitoiminnot tulisi sijoittaa riittävän etäälle lähimmästä häiriintyvistä kohteesta. Esimerkiksi liian lähelle talousvesikaivoja sijoitetut ulkoilualueet voivat aiheuttaa pohjaveden pilaantumisriskin. Lisäksi haitat

voivat olla naapureiden asumisviihtyisyyteen liittyviä ongelmia, jotka koetaan usein ulkotarhojen tai laitumien epäsiisteytenä, hajuhaittoina ja pölyämisenä.

Ulkoilu- ja harjoittelualueiden suositeltavat vähimmäisetäisyydet ovat:

- vesistöön (esim. lähde, puro, joki, järvi) 100 m, kuitenkin 10–50 m tapauksesta riippuen
- valtaojaan 20 m, kuitenkin 10–50 m tapauksesta riippuen
- talousveden hankintaan käytettävään vesistöön, kaivon tai lähteeseen 30–100 m

Naapurikiinteistön rajaan on suositeltavaa jättää suojaetäisyyttä:

- ulkotarhasta 50 m
- ratsastuskentästä 20 m
- laitumesta 10 m

TALLIN JÄTEVEDET, JÄTEHUOLTO JA HEVOSTEN HAUTAAMINEN

Tallin jätevedet

Haja-asutusalueiden jätevesiasetus (209/2011) koskee myös hevostalleja, joilta johdettavat jätevedet tulee käsitellä **vuoden 2015 loppuun mennessä** asetuksen mukaisesti. Esimerkiksi pelkkä sakokaivokäsittely ei yksistään ole enää riittävän tehokas jätevesien puhdistusmenetelmä. Jätevedet voidaan johtaa joko yhteiskäsittelyyn asuinrakennuksen jätevesien kanssa tai erilliseen järjestelmään. Lisätietoja jätevesien käsittelystä voi kysyä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksesta.

Tallin jätehuolto

Talleilla on oltava vähintään sekajätteen keräysväline. Jätteet on toimitettava tarkoitukseen varattuun vastaanottoaikaan. Myös syntyvät ongelmajätteet tulee kerätä erikseen ja toimittaa asianmukaiseen käsittelyyn. Lisätietoja jätteiden lajittelusta ja jätteiden vastaanottopisteistä saa Kiertokapula Oy:n neuvonnasta.

Hevosten hautaaminen ja muu hävittäminen

Yksittäisten hevosten hautaaminen on tapauskohtaisesti sallittua, mikäli siitä ei aiheudu terveyshaittaa, hevosia ei haudata pohjavesialueelle, vedenottamon suoja-alueelle, 250 metriä lähemmäksi talousvesikaivoa taikka vesistöön viettävään rinteeseen. Hautaamiseen tulee myös olla kiinteistönomistajan lupa, ja ruho on haudattava tiiviiseen maahan vähintään 1-2 m paksuisella maakerroksella sekä maatuovassa kääreessä. **Ennen hautaamista hevosen omistajan tulee olla yhteydessä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen eläinlääkäreihin.** Vaihtoehtoisesti hevoselle voi lunastaa urna- tai hautapaikan eläinten hautausmailta. Hautaamisen lisäksi hevosen voi teurastaa tai hävittää sivutuoteasetuksen mukaisessa käsittely- tai polttolaitoksessa. Lisätietoja asiasta voi kysyä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen eläinlääkäreiltä.

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ JA LÄHTEET

Alle on koottu joitakin tärkeimpiä tahoja, joita on käytetty tämän ohjeen kokoamisessa tietolähteinä. Näiltä verkkosivuilta voi saada hyödyllistä lisätietoa hevostallien ympäristönsuojeluun, mutta myös moniin muihin ympäristöasioihin liittyen.

www.evira.fi, Elintarviketurvallisuusvirasto

- Tietoa mm. lannoitevalmisteiden valvonnasta
- Sivutuoteasetuksen mukaisesti hyväksytyt käsittely- ja polttolaitokset

www.finlex.fi, valtion säädöstietopankki

- Ympäristönsuojelulaki (86/2000) ja -asetus (169/2000)
- Jätelaki (1072/1993)
- VN asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (931/2000)
- Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011)
- Lannoitevalmistelaki (539/2006)
- Eläinsuojelulaki (247/1996) ja -asetus (396/1996)

www.kiertokapula.fi, alueellinen jätehuolto-yhtiö

- Jätteidenkäsittelyalueet ja vastaanottopaikat
- Kuntien jätehuoltomääräykset

www.avi.fi, aluehallintoviraston verkkosivut

- Ilmoituksenvarainen toiminta (ilmoitus eläinten pidosta aluehallintovirastolle)

www.mmm.fi, maa- ja metsätalousministeriön verkkosivut

- Kotieläinrakennusten ympäristöhuolto MMM-RMO-C4, MMM 100/01, liite 12
- Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta (588/2010)

www.ymparisto.fi, valtion ympäristöhallinnon verkkosivut

- Valvontailmoitus (patterointi- ja lannan varastoinnin poikkeamisilmoitus)
- Hevostallien ympäristönsuojeluohje, ympäristöministeriö, 121/2003
- Luokiteltujen pohjavesialueiden suuntaa-antavat sijaintirajat

LISÄTIETOJA

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

käyntiosoite: Hyrylänkatu 8 C, Tuusula

postiosoite: PL 60, 04301 Tuusula

yaktoimisto @ tuusula.fi

vaihde: (09) 87 181

päivystyspuhelin ma - to klo 9.00 - 11.00 puh. (09) 8718 2257

faksi (09) 3487 3220

www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi

- **Ympäristöasiat**

Tyni Anu

ympäristösuunnittelija

puh. 040 314 4728

Hämäläinen Ville

ympäristötarkastaja

puh. 040 314 4730

- **Eläinten pito**

Eläinlääkärit

puh. 040 314 4553

puh. 040 314 4718

puh. 040 314 4717

- **Terveydensuojelulain mukaiset ilmoitukset**

Multanen Tapio

terveystarkastaja

puh. 040 314 4720

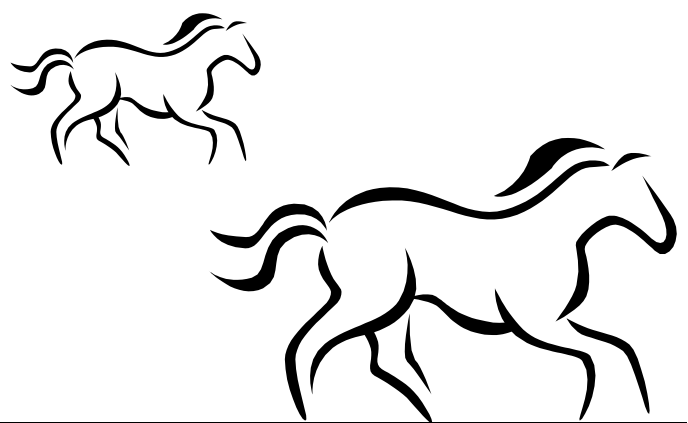
Rakentaminen

Järvenpään, Keravan, Mäntsälän ja Tuusulan verkkosivuilta saa lisätietoja kunta-kohtaisista asioista. Sivuilta löytyvät paikkakunnasta riippuen myös jätehuolto- ja ympäristönsuojelumääräykset, rakennus- ja terveydensuojelujärjestys sekä yhteystiedot rakennusvalvontaviranomaisille.

- www.jarvenpaa.fi
- www.kerava.fi
- www.mantsala.fi
- www.tuusula.fi

Jätteet ja jätehuolto

Kiertokapula Oy, jätehuollon neuvonta puh. 075 753 0011

3/2011

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
